

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 265/09-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka o prijatej sťažnosti Ing. P. V., G. V. a G. M., všetci bytom L., zastúpených advokátom JUDr. P. P., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 620/1999 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. P. V., G. V. a G. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 620/1999 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Poprad p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 620/1999 konať bez zbytočných prietahov.

3. Ing. P. V., G. V. a G. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému z nich v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Poprad p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 265/09-16 z 2. septembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. P. V., G. V. a G. M. (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 620/1999.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 620/1999 od roku 1999. Predmetom konania je spor o zaplatenie sumy 233 684,30 Sk s príslušenstvom a protinávrh sťažovateľov na zaplatenie sumy 1 141 385 Sk z titulu zaplatenia ceny diela na základe zmluvy o dielo č. 3/07/98 z 30. júla 1998 týkajúcej sa ukončenia rekonštrukcie rodinného domu. Sťažovatelia žiadali návrh zamietnuť z dôvodu, že dielo bolo vykonané nekvalitne, nebolo dokončené a že žiadali jeho chyby odstrániť. Okresný súd podľa vyjadrenia sťažovateľov konal nesystematicky a s prieťahmi. Vo veci prvýkrát rozhodol až 1. decembra 2006, teda po viac ako siedmich rokoch od začatia konania, rozhodnutím zaviazal sťažovateľov zaplatiť navrhovateľovi sumu 126 369 Sk s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Protinávrh sťažovateľov vylúčil na samostatné konanie a vyslovil, že o ňom bude konať Okresný súd Spišská Nová Ves.

Na základe odvolania sťažovateľov a navrhovateľa bol rozsudok uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 20/2007 z 8. novembra 2007 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresný súd síce určil viac termínov pojednávania, konanie však viedol nesystematicky, pojednávanie odročoval, väčšinou bez uvedenia dôvodu v rozpore s § 119 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Konanie o protinávrhu sťažovateľov na základe odporúčania krajského súdu zlúčil na spoločné konanie až uznesením z 19. decembra 2008. Posledné pojednávanie 27. marca 2009 okresný súd odročil pre účely vypracovania znaleckého posudku, no znalca dosiaľ neustanovil. Podľa sťažovateľov sa konanie zbytočne predlžuje a sú toho názoru, že keby došlo k spojeniu konania o protinávrhu sťažovateľov s pôvodným konaním hneď po vrátení veci krajským súdom a k včasnému ustanoveniu znalca, vec by už mohla byť skončená.

Postupom okresného súdu došlo podľa sťažovateľov k porušeniu ich základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a na základe uvedeného žiadali, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 620/99 porušil ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných prietáhov a priznal im primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €.

Na základe žiadosti ústavného súdu predložil 13. októbra 2009 k veci svoje stanovisko predseda okresného súdu. Stanovisko obsahovalo podrobný chronologický prehľad vykonaných procesných úkonov a túto argumentáciu: *„Predmetom konania je spor zo Zmluvy o dielo. Vzhľadom k obsahu spisu, rozsahu vykonaného dokazovania a tvrdeniam účastníkov možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec právne a fakticky zložitú. Súd sa v priebehu konania musel vypoariadať s uvádzanými novými skutočnosťami v predmetnej veci ako aj s procesnými návrhmi zo strany účastníkov. Podstatou uvedeného sporu nie je len vyplatenie sumy za riadne vyfaktúrovanú prácu žalobcom, ale aj možnosť uznania reklamácie zo strany žalovaných. Je vecou právneho názoru, či si žalovaní uplatnili reklamáciu riadne a včas podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka i podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Krajský súd v Prešove zrušil rozhodnutie Okresného súdu v Poprade práve pre tú skutočnosť, že Zmluva o stavebnom diele č. 3/07/98, ktorá*

bola pôvodne spísaná podľa Občianskeho zákonníka, podľa článku 8, bod 9 uvedenej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že sa budú riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka, pokiaľ v zmluve nebudú stanovené odlišné dohody. Účastníci Zmluvy o dielo sa dohodli, že ich vzťah sa bude riadiť Obchodným zákonníkom, pokiaľ ide o to, že predmetom zmluvy je zhotovenie dokončovacích prác na rodinnom dome. Uložil súdu I. stupňa zaoberať sa hlavne skutočnosťou, či práva závady boli u zhotoviteľa uplatnené včas a aké právo zo zodpovednosti si žalovaní v 1) – 3) rade voči zhotoviteľovi uplatnili. Z týchto dôvodov bolo aj doporučené súdu I. stupňa zvážiť, či opäť nespojí protinávrh žalovaných na spoločné konanie, keďže uvedený protinávrh obsahoval aj započítanie pohľadávky žalobcu.

V sťažnosti podanej Ústavnému súdu sťažovatelia uviedli, že žiadali návrh žalobcu zamietnuť z dôvodu, že dielo bolo vykonané nekvalitne, nebolo dokončené a sťažovatelia žiadali vady diela odstrániť. Je však vecou právneho názoru, či v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka si voči žalobcovi sťažovatelia uplatnili reklamáciu, resp. zodpovednosť za vady riadne a včas. Ako aj z uvedenia všetkých procesných úkonov vo veci vyplýva, súd konal systematicky, bez akýchkoľvek prieťahov. Vykonané dokazovanie umožňovalo súdu I. stupňa rozhodnúť v decembri 2006, nakoľko aj zo strany samotných sťažovateľov viackrát neboli predložené ďalšie listinné dôkazy, resp. ďalšie návrhy na dokazovanie tak, ako ich súd riadne vyzýval.

Po vrátení veci z Krajského súdu v Prešove sťažovatelia vytykajú súdu I. stupňa, že síce určil viac termínov pojednávania, konanie však viedol nesystematicky a pojednávanie odročoval bez uvedenia dôvodu. Tieto skutočnosti nemôže súd I. stupňa akceptovať, nakoľko na uvedených pojednávaniach vždy boli predložené alebo uvedené veci, kde sa súd I. stupňa musel vyporiadať s otázkou nielen príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, ale aj judikátmi a rozhodnutiami Najvyššieho súdu a v súčasnosti je potrebné aplikovať aj právo Európskej únie, konkrétne v tejto veci sa súd musí zaoberať aj spotrebiteľskými zmluvami. To sa týka taktiež rôznych vyjadrení, s ktorými je potrebné vyporiadať sa aj po tejto stránke. Sú to veci právne a skutkovo veľmi zložité. Nejedná sa teda len o príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. Keďže takéto skutočnosti boli na jednotlivých pojednávaniach súdu predložené, z týchto dôvodov boli pojednávania odročené.

Pokiaľ sa týka konania o protinávrhu sťažovateľov, kedy na základe odporúčania krajského súdu súd zlúčil na spoločné konanie uvedenú vec uznesením zo dňa 19. decembra 2008, k tomuto je potrebné uviesť, že dovtedy vykonané pojednávania, výpovede účastníkov a podobne, viedli k rozhodnutiu súdu, či uvedenú vec zlúči na spoločné konanie, resp. tento protinávrh ponechá vylúčený na samostatné konanie. Opäť sa jedná o vec právneho názoru a výpoveďami účastníkov ako aj predloženými listinnými dôkazmi súd dospel k názoru o zlúčení konania o protinávrhu s konaním o zaplatenie uvedenej sumy.

Ďalej je v sťažnosti uvedené, že účastníci konania sa na prietahy v konaní viackrát sťažovali. Súd eviduje iba jedno podanie sťažovateľov zo dňa 22. septembra 2001 a to Ing. P. V. s manželkou, v ktorom požiadali o urýchlenie súdneho konania. Súd listom zo dňa 18. októbra 2001 pod Spr. 00277/01 podateľom oznámil stav konania. Od mesiaca október 2001 do roku 2009 sťažovatelia nevyužili svoje zákonné právo dané ustanovením § 62 a nasl. Zákona č. 757/2004 Z. z., resp. predtým účinného § 17 Zák. č. 80/1992 Zb. a to podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní ako efektívneho prostriedku na zabezpečenie plynulosti súdneho konania. Je potrebné preto mať za to, že samotní sťažovatelia v danom období pokladali rýchllosť konania za primeranú. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a predložených dôkazov je nepochybné, že sťažovatelia napádajú nečinnosť súdu v období po vrátení veci druhostupňovým súdom na ďalšie konanie. Ústavný súd je viazaný návrhom sťažovateľa a preto predmetom preskúmania by malo byť iba obdobie od vrátenia veci Krajským súdom v Prešove. Spis bol vrátený krajským súdom okresnému súdu dňa 13. 12. 2007. Nemožno konštatovať, aby od uvedeného dňa do dňa podania ústavnej sťažnosti súd nekonal plynulo, o čom svedčia úkony súdu obsiahnuté v písomnom vyjadrení. V uvedenom období sa sťažovatelia neobrátili na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prietahy v konaní. Už z uvedeného dôvodu by preto ich sťažnosť mala byť odmietnutá ako neodôvodnená.

Účastníci konania sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania čo najrýchlejšie prejednať a rozhodnúť predmetnú vec tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a dbajú na pokyn súdu. Rýchllosť konania nepriaznivo ovplyvňovali samotní sťažovatelia i svojím správaním, keď neboli súčinní v predmetnej veci. Konkrétne súd vyzval sťažovateľov na doplnenie dokazovania ako aj v uznesení na niektorých pojednávaniach, kde im bola uložená lehota na podanie.

V tejto lehote ďalšie dôkazy súdu nepredložili. Jedná sa o výzvy žalovaným dňa 27. 10. 1999, 15. 12. 1999, 13. 9. 2000 a 14. 12. 2005. Ďalej právny zástupca žiadal pojednávanie odročiť v týchto konkrétnych dátumoch: dňa 26. 6. 2000, 8. 4. 2002, 3. 10. 2006, 11. 3. 2008, 30. 4. 2008, 27. 8. 2008. V tomto smere spôsobovali prietahy samotní sťažovatelia. Protinávrh bol podaný až po výzve súdu. Tým teda samotní sťažovatelia neprispeli k tomu, aby sa dosiahol účel tohto konania.

Sťažovatelia namietajú nečinnosť súdu v období po predložení spisu z Krajského súdu v Prešove s tým, že doposiaľ, resp. do dátumu podania sťažnosti nebol ustanovený znalec z odboru stavebníctva na overenie prác. Po ustanovení znalca na hodnotu prác spojených s odstránením väd samotní podali v tejto veci odvolanie a to vo vzťahu k povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a taktiež podali odvolanie vo veci zaplataenia súdneho poplatku za podanie protinávruhu, čím opätovne predĺžili možnosť ukončenia sporu v čo najkratšom čase. Naopak, súd viackrát musel vyzvať sťažovateľov na špecifikáciu otázok a úloh určených znalcovi.

Súd teda v predmetnej veci koná plynulo a bez zbytočných prietahov, z jeho strany sú realizované úkony za účelom rozhodnutia vo veci. Konanie sťažovateľov pokladáme za účelové a zisťné. Sťažovatelia sa domáhajú finančného zadosťučinenia s ohľadom na neprimeranú a ničím neodôvodniteľnú dĺžku súdneho konania a jednak z toho dôvodu, že v súvislosti s neukončeným súdnym sporom nemôžu nehnuteľnosť plnohodnotne užívať, čo má neblahý vplyv jednak na ich zdravotný stav, tak aj psychiku. Podľa názoru súdu pri uvedenej skutkovo i právne náročnej veci nejde o neprimeranú dĺžku súdneho konania a dĺžku uvedeného konania spôsobovali sťažovatelia samotní svojou nečinnosťou tak, ako to už bolo vyššie uvedené. Sťažovatelia túto nehnuteľnosť po celú dobu užívajú, vady, ktoré spomínajú v predmetnom konaní, nemuseli byť spôsobené len žalobcom. Je predpoklad, že protinávrh bude rozšírený aj voči iným účastníkom, ktorí sa podieľali na rekonštrukcii uvedeného rodinného domu. Priznanie finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy ako náhrada nemajetkovej ujmy len v tých prípadoch, keď porušenie základného práva už nie je možné napraviť ani odstrániť, čo v danom prípade nie je naplnené, pretože súd koná riadne a bez prietahov. Účelom sťažnosti by nemalo byť získanie zadosťučinenia ako je to zrejme v danom prípade, ale odstránenie nezákonného

stavu. Z uvedených dôvodov navrhujeme, aby Ústavný súd SR uvedenej sťažnosti nevyhovel.“

V závere listu predseda okresného súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Svoje stanovisko okresný doplnil listom doručeným ústavnému súdu 26. októbra 2009, v ktorom uviedol, že *„Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovatelia po celú dobu trvania súdneho sporu predsedovi okresného súdu neadresovali, ani jednu sťažnosť podľa § 62 Zák. č. 757/2004 Z. z., resp. predchádzajúcej platnej úpravy, sú dané zákonné dôvody na odmietnutie sťažnosti pre jej neprípustnosť. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 vyššie uvedeného Zákona je potrebné považovať za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04, I. ÚS 31/09). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany potvrdzuje aj znenie Zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v platnom znení. Nekonanie takýmto spôsobom má za následok nesplnenie povinnosti sťažovateľov vyčerpať dostupné prostriedky ochrany svojich práv (III. ÚS 44/03). Podanie sťažovateľov zo dňa 22. septembra 2001, ktoré vzhľadom k jeho obsahu a začatiu konania dňom 19. 7. 1999, nemôže byť a ani nemohlo byť posudzované ako sťažnosť na prietahy v konaní.“*

Sťažovatelia sa vyjadrili k stanovisku okresného súdu v liste doručenom ústavnému súdu 10. novembra 2009, v ktorom tiež oznámili, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Vo svojom vyjadrení argumentovali takto:

„Okresný súd v Poprade ako účastník konania vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti Ing. P. V., G. V. a G. M. predložil Ústavnému súdu SR rozbor právnej veci, vedenej na danom súde pod sp. zn. 18 C/620/1999 a navrhol, aby Ústavný súd SR uvedenej ústavnej sťažnosti nevyhovel.

Vec napadla na Okresný súd v Poprade dňa 19. 7. 1999 a ani po uplynutí 10 rokov od jej nápadu nebola doposiaľ právoplatne skončená.

Zo samotného rozboru je zrejmé, že vo veci sú prietahy, ktoré boli spôsobené nesystematickou prácou sudcov, ktorí vo veci konali. V roku 2000 boli vo veci vytýčené dve pojednávania – medzitým bol podľa rozboru súdu spis dvakrát od jeho nápadu na súd pridelený do iného senátu – dôvod v rozbore nie je uvedený. V roku 2002 boli vytýčené dve pojednávania, v roku 2003 okrem ohliadky na mieste samom nebolo vytýčené ani jedno pojednanie, rovnako ani v roku 2004. Pojednanie, vytýčené na deň 18. 11. 2005 bolo odročené z objektívnych dôvodov na 14. 12. 2005. Toto pojednanie sa konalo za účasti znalca a bolo odročené na neurčito s tým, že žalovaní 1 – 3 upresnia protinávrh, týkajúci sa danej veci.

Vo veci bolo prvýkrát rozhodnuté až 1. 12. 2006, rozsudok prvostupňového súdu bol odvolacím súdom zrušený dňa 8. 11. 2007.

Sťažovatelia nečinnosť súdu nevidia len v tom, že vo veci bolo vytýčených málo pojednávaní, ale v tom, že pojednávania neboli dostatočne pripravené a dôkazy neboli zhromaždené systematicky tak, aby bolo možné vo veci rozhodnúť. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti na tieto skutočnosti poukázali, rovnako aj na skutočnosť, že pojednávania sa odročovali niekedy v rozpore s § 119 ods. 1 O. s. p.

Dôkaz: napr. pojednávania v dňoch 24. 10. 2008, 5. 9. 2008, 30. 1. 2009.

Ústavná sťažnosť bola podaná 21. 5. 2009, sťažovatelia v nej okrem iného uviedli prietah v ustanovení súdneho znalca, keď pojednanie 27. 3. 2009 bolo odročené za účelom ustanovenia súdneho znalca, v čase podania sťažnosti znalec ešte nebol ustanovený a súd ho ustanovil až dňa 3. 8. 2009, čo v 10 ročnom súdnom spore hodnotíme ako prietah v konaní.

Vec sa vrátila z Krajského súdu v Prešove po zrušení prvostupňového rozsudku 13. 12. 2007. Neobstojí tvrdenie Okresného súdu v Poprade vo vyjadrení k Ústavnej sťažnosti, že pojednávania po vrátení spisu z odvolacieho súdu, že pojednávania sa odročovali z toho dôvodu, že na pojednávaniach boli predložené alebo uvedené veci, kde sa súd musel vysporiadať s príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, judikátmi a rozhodnutiami Najvyššieho súdu a aj právom Európskej únie. Predsa sudca

sa s príslušnými právnymi predpismi, judikatúrou Ústavného súdu musí vysporiadať aj v iných veciach, nemôže to však trvať viac ako 10 rokov.

Pokiaľ Okresný súd v Poprade vo vyjadrení zo dňa 5. 10. 2009 uvádza, že sťažovatelia sa na prietahy v konaní sťažovali len raz, a to v roku 2001, treba preto mať zato, že pokladali rýchlosť konania za primeranú, sa nezakladá na pravde. Sťažovatelia v podávaní ďalších sťažností nevideli úspech, keď napriek sťažnosti, ktorú podali v roku 2001 prvostupňový súd rozhodol prvýkrát až 1. 12. 2006.

Sťažovatelia napádajú prietahy v konaní nielen po vrátení veci druhostupňovým súdom, ale prakticky od roku 2000. A prietahy neboli spôsobené len tým, že bolo vo veci vytýčených málo pojednávanií alebo medzi jednotlivými pojednávaniami bol väčší časový interval, ale práve aj to, že konanie viedol nesystematický a dôkazy nezhrmažďoval tak, aby vo veci mohol rozhodnúť. Sťažovatelia sa pridržiavajú obsahu svojej ústnej sťažnosti zo dňa 23. 4. 2009 a navrhujú jej vyhovieť.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu súdneho spisu a z vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Navrhovateľ podal 19. júla 1999 na okresnom súde návrh na zaplatenie istiny s príslušenstvom z titulu pohľadávky vzniknutej na základe zmluvy o dielo uzavretej so sťažovateľmi.

Okresný súd vyzval navrhovateľa na úhradu súdneho poplatku, ktorý navrhovateľ uhradil 30. augusta 1999.

Okresný súd vykonal 28. septembra 1999 pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili účastníci konania. Sťažovateľka – G. M. ospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu predloženia a navrhnutia dôkazov zo strany účastníkov.

Sťažovatelia 1. októbra 1999 predložili okresnému súdu súvisiace doklady.

Dňa 22. októbra 1999 predložil okresnému súdu súvisiace doklady navrhovateľ.

Okresný súd vyzval 2. novembra 1999 právneho zástupcu sťažovateľov na predloženie vyjadrenia k podanému návrhu, výzvu zopakoval 20. decembra 1999 (na výzvu právny zástupca nereagoval).

Navrhovateľ 4. apríla 2000 požiadal okresný súd o určenie termínu pojednávania.

Okresný súd vykonal 26. júna 2000 pojednávanie, na ktoré sa nedostavili sťažovatelia a ich právny zástupca, pričom sťažovatelia svoju neprítomnosť neospravedlnili. Pojednávanie bolo odročené na 13. september 2000.

Okresný súd 13. septembra 2000 uskutočnil pojednávanie, na ktorom sa nezúčastnila sťažovateľka – G. M., na pojednávaní sa vyjadrili prítomní sťažovatelia a právny zástupca navrhovateľa. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu predloženia listinných dôkazov zo strany účastníkov konania.

Dňa 25. septembra 2000 právny zástupca navrhovateľa predložil listinné dôkazy a 14. novembra 2000 predložili vyjadrenie k návrhu sťažovateľa, ktorí žiadali vykonať znalecké dokazovanie pre účely zistenia príčin a rozsahu nedostatkov diela a hodnoty prác potrebných pre odstránenie zistených nedostatkov.

Okresný súd 12. marca 2001 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na predloženie špecifikácie ich návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania, tento však na výzvu nereagoval.

Okresný súd uznesením z 8. augusta 2001 rozhodol o ustanovení znalca a o uložení povinnosti úhrady zálohy na trovy znaleckého dokazovania účastníkom konania, ktorú účastníci uhradili 30. augusta 2001 a 12. septembra 2001.

Dňa 5. októbra 2001 ustanovený znalec vrátil spisový materiál okresnému súdu z dôvodu ukončenia znaleckej činnosti.

Okresný súd vykonal 15. marca 2002 pojednávanie, ktoré odročil na 8. apríl 2002 z dôvodu vypočutia svedka. Právny zástupca sťažovateľov 8. apríla 2002 požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu pracovnej neschopnosti.

Okresný súd 28. októbra 2003 vykonal „*ohliadku na mieste samom*“.

Okresný súd uznesením z 28. novembra 2003 rozhodol o ustanovení znalca z odboru stavebníctva a uložil mu povinnosť vypracovať znalecký posudok do 60 dní.

Znalec 28. apríla 2004 predložil okresnému súdu znalecký posudok.

Okresný súd 21. mája 2004 vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k vypracovanému znaleckému posudku.

Okresný súd 14. septembra 2004 vyzval sťažovateľov na predloženie „špecifikácie protinávru, resp. započítateľnej námietky“.

Sťažovatelia 17. septembra 2004 predložili stanovisko k vyjadreniu navrhovateľa týkajúceho sa znaleckého posudku.

Sťažovatelia 13. októbra 2004 požiadali o doplnenie znaleckého posudku – zistenie hodnoty materiálu a prác potrebných na odstránenie nedostatkov diela.

Uznesením z 27. januára 2005 okresný súd rozhodol o priznaní znalečného.

Navrhovateľ podal proti uvedenému uzneseniu 18. februára 2005 odvolanie.

Okresný súd 21. marca 2005 predložil sťažovateľom toto odvolanie a vyzval ich, aby sa k nemu vyjadrili. Vyjadrenie sťažovatelia predložili okresnému súdu 6. apríla 2005.

Okresný súd 11. apríla 2005 predložil spisový materiál s opravným prostriedkom krajskému súdu, ktorý svojím rozhodnutím sp. zn. 7 Co 60/05 zo 6. júla 2005 uznesenie o priznaní znalečného potvrdil (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 25. júla 2005).

Sťažovatelia podali 11. augusta 2005 okresnému súdu opätovne návrh na doplnenie znaleckého posudku.

Okresný súd 27. októbra 2005 určil termín pojednávania na 18. november 2005, ktoré bolo z dôvodu ospravedlnenej neúčasti účastníkov konania odročené na 14. december 2005.

Okresný súd uskutočnil 14. decembra 2005 pojednávanie, na ktorom bol vypočutý znalec, pojednávanie bolo odročené na neurčito a sťažovatelia boli vyzvaní na špecifikáciu protinávru (opakovaná výzva 17. januára 2006).

Sťažovatelia predložili 26. apríla 2006 špecifikáciu svojho protinávru.

Okresný súd 28. apríla 2006 vyzval navrhovateľa na predloženie vyjadrenia k protinávru sťažovateľov.

Navrhovateľ toto vyjadrenie predložil okresnému súdu 23. mája 2006.

Okresný súd 26. septembra 2006 na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľov odročil pojednávanie z určeného termínu (3. október 2006) na 13. október 2006.

Sťažovatelia 13. októbra 2006 predložili okresnému súdu svoje vyjadrenie k veci.

Okresný súd uskutočnil 13. októbra 2006 pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili účastníci konania a ich právni zástupcovia, pojednávanie bolo odročené na 21. november 2006 a následne na 1. december 2006.

Okresný súd 1. decembra 2006 vykonal pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili právni zástupcovia účastníkov konania a na ktorom okresný súd prijal rozsudok, ktorým v časti zaviazal sťažovateľov na úhradu istín a príslušenstva, v časti návrh zamietol a protinávrh sťažovateľov z 26. apríla 2006 vylúčil na samostatné konanie.

Proti rozsudku podali 12. februára 2007 odvolanie sťažovateľa a 15. februára 2007 navrhovateľ.

Okresný súd 2. marca 2007 predložil spisový materiál s podanými opravnými prostriedkami krajskému súdu. Krajský súd svojím uznesením sp. zn. 11 Co/20/2007 z 8. novembra 2007 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vrátil mu vec v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 13. decembra 2007).

Okresný súd 1. februára 2008 určil termín pojednávania na 11. marec 2008 a 4. februára 2008 vyzval navrhovateľa, aby upravil návrh v zmysle pokynov krajského súdu. Navrhovateľ reagoval na výzvu 25. februára 2008.

Právny zástupca sťažovateľov požiadal 6. marca 2008 o odročenie pojednávania určeného na 11. marec 2008.

Okresný súd 11. marca 2008 uskutočnil pojednávanie, ktoré z dôvodu ospravedlnenej neúčasti sťažovateľov a ich právneho zástupcu odročil na 30. apríl 2008.

Právny zástupca sťažovateľov 27. marca 2008 predložil okresnému súdu návrh na spojenie protinávru sťažovateľov s návrhom navrhovateľa na spoločné konanie.

Právny zástupca sťažovateľov 30. apríla 2008 požiadal okresný súd o odročenie pojednávania konaného v tento deň z dôvodu kolízie pojednávania v inej veci.

Okresný súd vykonal 30. apríla 2008 pojednávanie, ktoré z dôvodu ospravedlnenej neúčasti účastníkov konania odročil na neurčito.

Právny zástupca sťažovateľov požiadal 28. júla 2008 o odročenie pojednávania určeného na 27. august 2008 „z dôvodu dovolenky“ a o určenie iného termínu.

Okresný súd 5. augusta 2008 odročil pojednávanie určené na 27. august 2008 na 5. september 2008.

Okresný súd 5. septembra 2008 uskutočnil pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili účastníci konania a ich právni zástupcovia a ktoré bolo odročené na 24. október 2008.

Okresný súd uskutočnil 24. októbra 2008 pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením pripustil upresnenie petitu. Pojednávanie bolo odročené na 9. január 2009.

Okresný súd uznesením z 19. decembra 2008 zmenil svoj rozsudok č. k. 18 C/620/1999-283 z 1. decembra 2006 tak, že spojil konanie o vylúčenom protinávru sťažovateľov z 26. apríla 2006 s konaním vedeným pod sp. zn. 18 C/620/1999.

Okresný súd 9. januára 2009 vykonal pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili právni zástupcovia účastníkov konania, ako aj samotní účastníci a pojednávanie bolo odročené na 30. január 2009.

Okresný súd 30. januára 2009 uskutočnil pojednávanie, na ktorom bol vypočutý svedok, ktorý sa vyjadril k rozsahu prác potrebných pre odstránenie nedostatkov diela, a vyjadrili sa aj právni zástupcovia účastníkov konania. Pojednávanie bolo odročené na 27. marec 2009.

Okresný súd uskutočnil 27. marca 2009 pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili právni zástupcovia účastníkov konania a pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu ustanovenia znalca z odboru stavebníctva pre účely určenia nákladov potrebných pre vykonanie opravy diela na základe uplatnenia zodpovednosti za nedostatky.

Okresný súd uznesením z 3. augusta 2009 ustanovil znalca z odboru stavebníctva pre účely špecifikácie nákladov na opravu diela a uložil mu povinnosť predložiť znalecký posudok do 40 dní od doručenia uznesenia. Sťažovateľov zaviazal na úhradu preddavku na trovy znaleckého dokazovania a úhradu súdneho poplatku za podaný protinávruh.

Sťažovatelia podali 4. septembra 2009 proti tomuto uzneseniu okresného súdu odvolanie.

Okresný súd vydal 30. septembra 2009 opravné uznesenie, ktorým odstránil chybu uznesenia z 3. augusta 2009.

V čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec pred okresným súdom ešte skončená.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovatelia namietajú zbytočné priet'ahy, je návrh na zaplatenie pohľadávky s jej príslušenstvom vzniknutej na základe zmluvy o dielo, ako aj protinávrh týkajúci sa uplatnenej zodpovednosti za chyby diela. Výklad právnej úpravy v obdobných veciach je stabilizovaný pomerne rozsiahlou judikatúrou vyšších súdov. Ústavný súd z obsahu súdneho spisu, z vyjadrenia sťažovateľov a okresného súdu nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o osobitnej právnej zložitosti veci. Rozhodnutie vo veci, ako aj rozhodnutie o protinávrrhu je spojené s objasnením skutkových otázok týkajúcich sa kvality vykonania diela, čo odôvodnilo potrebu znaleckého dokazovania, a teda možnosť skutkovej zložitosti veci, treba však povedať, že nie zložitosti mimoriadneho významu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že pred okresným súdom prebieha konanie, ktoré po právnej ani faktickej stránke nie je mimoriadne zložitú, takže pri sústredenom postupe konajúceho súdu bolo možné z jeho strany zabezpečiť plynulejší priebeh konania.

2. Ústavný súd v rámci preskúmania druhého kritéria – správania sťažovateľov, zistil okolnosti, na ktoré vo svojom stanovisku poukázal aj okresný súd, ktoré výraznou mierou negatívne ovplyvnili rýchlosť a plynulosť konania.

Ide o pasivitu sťažovateľov, ktorá sa prejavila v súvislosti s viacerými výzvami okresného súdu adresovanými sťažovateľom, resp. ich právnomu zástupcovi pre účely zistenia skutkového stavu prerokúvanej veci.

Okresný súd doručil právnenému zástupcovi sťažovateľov 2. novembra 1999 výzvu, aby predložil vyjadrenie k podanému návrhu, ktorú zopakoval 20. decembra 1999, no právny zástupca sťažovateľov na ňu nereagoval.

Právny zástupca sťažovateľov oneskorene reagoval na výzvu okresného súdu, aby k predložil listinné dôkazy v určenej lehote 7 dní, uloženú na pojednávaní konanom 13. septembra 2000, ktoré predložil až 14. novembra 2000.

Pasívny zostal právny zástupca sťažovateľov aj v prípade výzvy okresného súdu zo 14. decembra 2005, aby predložil špecifikáciu protinávru, ktorú okresný súd zopakoval 17. januára 2006 a na ktorú právny zástupca reagoval až 26. apríla 2006.

Rovnako na vrub sťažovateľom treba pripísať ich neprítomnosť na pojednávaniach v určených termínoch, ako aj početné žiadosti ich právneho zástupcu o odročenie určených pojednávaní. Ide o neprítomnosť sťažovateľky – G. M. na pojednávaní konanom 28. septembra 1999, neospravedlnenú neúčasť sťažovateľov na pojednávaní konanom 26. júna 2000, neprítomnosť sťažovateľky – G. M. na pojednávaní konanom 13. septembra 2000, žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov z 8. apríla 2002 o odročenie pojednávania konaného v uvedený deň, žiadosť o odročenie termínu pojednávania určeného na 3. október 2006 na 13. október 2006 na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľov, žiadosť o odročenie pojednávania konaného 11. marca 2008 z dôvodu neúčasti sťažovateľov a ich právneho zástupcu na iný termín, žiadosť o odročenie pojednávania konaného 30. apríla 2008 na neurčito na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľov a napokon žiadosť o odročenie pojednávania určeného na 27. august 2008 na 5. september 2008 na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľov.

Z uvedených skutočností vyplýva, že nezanedbateľný podiel na zbytočnom predĺžení posudzovaného konania mali aj sťažovatelia a ústavný súd túto skutočnosť zohľadnil pri stanovení výšky primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov, bol postup okresného súdu.

Predmetom preskúmania zo strany ústavného súdu bola celá doba posudzovaného konania od jeho začatia podaním návrhu z 19. júla 1999 do doby rozhodovania ústavného súdu, pričom tento rozsah preskúmania bol ústavným súdom vymedzený už v uznesení o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd vychádzal predovšetkým z petitu podanej sťažnosti, ale aj z obsahu jej odôvodnenia, z ktorých jednoznačne vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v rámci celej doby konania, teda od začiatku konania, a nie od obdobia vrátenia veci na ďalšie konanie po rozhodnutí odvolacieho súdu, tak ako to tvrdí okresný súd. Ústavný súd zdôrazňuje, že petit sťažnosti v tomto smere je jednoznačný („.... v konaní, vedenom na Okresnom súde v Poprade pod číslom 18 C 620/1999.“) a obsah odôvodnenia neobsahuje žiadne logické skutočnosti, ktoré by potvrdzovali tvrdenie okresného súdu, napokon aj samotní sťažovatelia uvedenú skutočnosť výslovne potvrdili vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu doručenom ústavnému súdu 10. novembra 2009.

Vo vzťahu k ďalšiemu argumentu okresného súdu týkajúcemu sa splnenia podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde zo strany sťažovateľov treba uviesť, že ich podanie z 22. septembra 2001 ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti kvalifikoval ako vyčerpanie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde s odkazom na § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Aj keď nebolo toto podanie formálne označené ako „sťažnosť na prietahy v konaní“, vzhľadom na jeho obsah – adresovanie „žiadosti o urýchlenie súdneho konania“ priamo predsedovi okresného súdu, bolo potrebné posúdiť ho ako sťažnosť na prietahy v konaní v súlade s § 41 ods. 2 OSP (s odkazom na § 31a zákona o ústavnom súde upravujúci primerané použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v konaní pred ústavným súdom), podľa ktorého sa každý úkon účastníka konania posudzuje podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený. Irelevantná bola aj skutočnosť predstretá okresným súdom, že sťažovatelia toto podanie uskutočnili po uplynutí doby len 13 mesiacov od začatia konania, pretože príslušná právna úprava možnosť podania tohto právneho prostriedku nijako časovo nepodmieňuje a ústavný súd

už aj v tomto období zistil, aj keď krátkodobú, nečinnosť v konaní okresného súdu. Ústavný súd nad rámec uvedeného poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej v prípadoch rozsiahlej celkovej dĺžky konania nepovažuje nevyčerpanie dostupného právneho prostriedku nápravy (sťažnosti na prietahy v konaní) za procesnú prekážku prijatia sťažnosti, pretože tento právny prostriedok v takejto situácii už nemôže zaručiť potrebnú účinnosť. Vzhľadom na celkovú dĺžku predmetného konania vedeného pred okresným súdom by táto judikatúra v prípade sťažovateľov bola bezpochyby aplikovateľná.

Napokon ústavný súd dodáva, že pre účely splnenia podmienky prípustnosti sťažnosti v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je povinnosťou účastníka konania reagovať sťažnosťou na prietahy v konaní na každé obdobie konania, o ktorom sa účastník domnieva, že je poznačené zbytočnými prietahmi konajúceho súdu.

Ústavný súd zo spisového materiálu týkajúceho sa prerokovávanej veci, z vyjadrení sťažovateľov a odporcu zistil, že konanie okresného súdu vykazuje obdobia nečinnosti v celkovom trvaní 2 rokov a 4 mesiacov, a teda zbytočných prietahov v konaní spôsobených okresným súdom.

V počiatočnom štádiu konania boli zistené dve krátkodobejšie obdobia nečinnosti, keď okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka.

Ide o časový úsek od 14. novembra 2000, keď sťažovatelia predložili okresnému súdu svoje vyjadrenie k podanému návrhu a žiadali o vykonanie znaleckého dokazovania, do 12. marca 2001, keď okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby predložil špecifikáciu návrhu na vykonanie dôkazu – znaleckého posudku (nečinnosť 3 mesiace).

Nečinnosťou v trvaní takmer 5 mesiacov je poznačené obdobie od 5. októbra 2001, keď ustanovený znalec vrátil okresnému súdu spisový materiál z dôvodu ukončenia znaleckej činnosti, do 15. marca 2002, keď okresný súd vykonal pojednávanie.

Osem mesiacov nečinnosti zistil ústavný súd v úseku konania od 25. apríla 2002, keď boli okresnému súdu doručené súvisiace podklady vyžiadané od kompetentného

orgánu, do 30. januára 2003, keď okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby špecifikoval okruh otázok pre znalecké dokazovanie. Rovnako takmer osem mesiacov zostal okresný súd nečinný v období od februára 2003, keď predtým uložil sťažovateľom špecifikovať okruh otázok znaleckého dokazovania, do 28. októbra 2003, keď vykonal „ohliadku na mieste samom“.

Napokon ústavný súd poukazuje na krátkodobejšiu dobu nečinnosti v trvaní 4 mesiacov v čase od 27. marca 2009, keď okresný súd uskutočnil pojednávanie, do 3. augusta 2009, keď rozhodol o ustanovení znalca pre účely špecifikácie nákladov na odstránenie nedostatkov diela.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

O nesústredenom a neefektívnom postupe okresného súdu svedčí zrušenie jeho rozhodnutia v odvolacom konaní v časti napadnutej opravnými prostriedkami účastníkov konania, a to v dôsledku zistených nedostatkov prijatého rozsudku. V zrušujúcom rozhodnutí sp. zn. 11 Co/20/2007 z 8. novembra 2007 krajský súd vytkol okresnému súdu, že vec nesprávne právne posúdil, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy, ako aj skutočnosť, že sa nedostatočne zaoberal protinávrhom sťažovateľov z 26. apríla 2006, pričom ho upriamil na potrebu zväžiť spojenie tohto protinávrhu na spoločné konanie s návrhom navrhovateľa.

Ako neefektívny kvalifikuje ústavný súd aj postup okresného súdu, keď rozsudkom z 1. decembra 2006 protinávrh sťažovateľov z 26. apríla 2006 vylúčil na samostatné konanie a následne po zrušení jeho rozhodnutia v odvolacom konaní a vrátení veci na ďalšie konanie rozhodol 19. decembra 2008 o spojení vylúčeného protinávrhu na spoločné konanie s prerokovávanou vecou. Ústavný súd v súvislosti s tým uvádza, že nemôže súhlasiť

s argumentáciou okresného súdu, podľa ktorej ho k rozhodnutiu o vylúčení protinávrhu sťažovateľov na samostatné konanie viedli „*dovtedy vykonané pojednávania, výpovede účastníkov a podobne*“ a následne po odporúčaní krajského súdu „*výpovedami účastníkov ako aj predloženými listinnými dôkazmi súd dospel k názoru o zlúčení...*“. V záujme efektívnosti, a tým plynulosti konania bolo úlohou okresného súdu v tejto otázke od počiatku dostatočne ustáliť a preskúmať skutkový stav tak, aby bolo možné dospieť k jednému a konečnému záveru.

Nesústredeným postupom okresného súdu, ktorý narušil plynulosť konania v procese dokazovania, je aj jeho postup, keď sťažovatelia 14. novembra 2000 požiadali o znalecké dokazovanie pre účely zistenia príčin a rozsahu nedostatkov diela, ako aj špecifikáciu nákladov na ich odstránenie a okresný súd pristúpil k ustanoveniu znalca až s odstupom 8 mesiacov od uvedeného dátumu. Rovnako aj v prípade, keď pôvodne ustanovený znalec spisový materiál vrátil 5. októbra 2001 bez vypracovaného znaleckého posudku z dôvodu ukončenia znaleckej činnosti a okresný súd rozhodol o ustanovení nového znalca až s odstupom 13 mesiacov od tohto dátumu.

Vo všeobecnosti o nekoncentrovanom postupe okresného súdu pri obstarávaní a vykonávaní dôkazov v posudzovanom konaní svedčí množstvo odročení vedeného pojednávania (bolo vykonaných až 11 pojednávanií, na ktorých mal okresný súd k dispozícii účastníkov sporu), ktoré treba považovať vo vzťahu k povahe skutkovej a právnej zložitosti prerokúvanej veci za neprimerané.

Vzhľadom na to ústavný súd poznamenáva, že stanovisko okresného súdu, podľa ktorého bola dôvodom početného odročovania termínov pojednávania okolnosť neustáleho predkladania nových skutočností zo strany účastníkov konania, nemožno akceptovať. V záujme včasného prerokovania a rozhodnutia veci pri zabezpečovaní dôkazov pre účely zistenia a posúdenia skutkového stavu bolo úlohou okresného súdu dôkladne analyzovať predkladané skutočnosti a na základe výsledkov tohto procesu strany sporu tiež náležite usmerniť. V zmysle prerokovacieho princípu uplatňovaného v občianskom sporovom

konaní totiž zistenie skutkového stavu nespočíva len na účastníkoch konania, ale je uložené za ich aktívnej účasti aj súdu.

Vzhľadom na neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu, ako aj na obdobia konania poznačené jeho nečinnosťou nemožno postup okresného súdu a celkovú dobu konania (viac ako 10 rokov) považovať za ústavne akceptovateľné vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené základné právo sťažovateľov bolo porušené.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zo strany okresného súdu a vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo konanie pred okresným súdom skončené, prikázal mu, aby konal vo veci bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia v sťažnosti žiadali priznať „*primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 eur*“, pričom výšku požadovaného zadosťučinenia odôvodnili takto: „*Konanie v súdnej veci Okresný súd v Poprade neukončil od roku 1999, teda ani za 10 rokov napriek tomu, že účastníci konania na jednej i druhej strane žaloby sa na prieťahy v konaní viackrát sťažovali, na tieto poukazovali a domáhali sa skončenia veci.*

Zo spisu je známe, že navrhovatelia sa do Levoče do domu, ktorý je predmetom sporu prisťahovali na podnet MUDr. S. P. – V. N. zo zdravotných dôvodov z T. Pre nekvalitu stavebných prác, zaplatenie ktorých sa žalobca domáha však dom nemôžu ani po 10 rokoch plnohodnotne užívať bez ohrozenia zdravia, a to aj napriek tomu, že do domu investovali nemalé finančné prostriedky.

Pokiaľ by bol prvostupňový súd konal bez prieťahov a mimo iné doplnil znalecký posudok tak, ako to navrhovatelia viackrát žiadali, napr. mimo iné podaniami zo dňa 1. 11. 2000, 4. 10. 2004, 9. 8. 2005, spor by bol dávno skončený a navrhovatelia by boli nehnuteľnosť bez závad užívali. Až dňa 27. 3. 2009 súd vyhovel návrhu navrhovateľov a odročil pojednávanie za účelom ustanovenia znalca z odboru stavebníctva na overenie prác, ktorých sa navrhovatelia domáhali napriek tomu, že ide o 10-ročný súdny spor za 5 mesiacov súd znalca doposiaľ neustanovil.

Navrhovatelia sa finančného zadosťučinenia v rozsahu 10.000 Eur domáhajú jednak s ohľadom na neprimeranú a ničím neodôvodniteľnú dĺžku súdneho konania a jednak z toho dôvodu, že v súvislosti s neuskutočneným súdnym sporom nemôžu navrhovatelia nehnuteľnosť plnohodnotne užívať, čo má neblahý vplyv jednak na ich zdravotný stav, tak aj psychiku. Ide skutočne o minimálne finančné zadosťučinenie vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti.“

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľom sumu 1 000 €, a to každému z nich. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku posudzovaného konania s prihliadnutím na predmet konania, dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s tým spojenú ujmu sťažovateľov, ako aj ich správanie ako účastníkov posudzovaného konania.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2009